OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2009 Rhif 2159 (Cy.183)

ADDYSG, CYMRU

Rheoliadau Gwerthuso Athrawon Ysgol (Diwygio) (Cymru) 2009

Gwnaed - - - - *4 Awst 2009*
Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru - - *6 Awst 2009*
Yn dod i rym - - *1 Medi 2009*

Mae Gweinidogion Cymru drwy arfer y pwerau a roddwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru gan adrannau 21(3), 131 a 210 o Ddeddf Addysg 2002(**1**) ac a freiniwyd bellach ynddynt hwy, yn gwneud y Rheoliadau canlynol.

Yn unol ag adran 131(7) o'r Ddeddf honno mae Gweinidogion Cymru wedi ymgynghori â'r rhai o blith y canlynol a oedd yn ymddangos yn briodol yn eu tyb hwy: cymdeithasau o awdurdodau addysg lleol yng Nghymru; awdurdodau addysg lleol yng Nghymru; cyrff yn cynrychioli buddiannau cyrff llywodraethu yng Nghymru; a chyrff yn cynrychioli buddiannau athrawon yng Nghymru.

Enwi, Cychwyn a Chymhwyso

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Gwerthuso Athrawon Ysgol (Diwygio) (Cymru) 2009 a deuant i rym ar 1 Medi 2009.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

Dehongli

2.—(1) Yn y Rheoliadau hyn, onid yw'r cyd-destun yn mynnu fel arall—

ystyr "Rheoliadau 2002" yw Rheoliadau Gwerthuso Athrawon Ysgol (Cymru) 2002(**2**).

(2) Mae unrhyw gyfeiriad yn y Rheoliadau hyn—

(a) at reoliad â Rhif yn gyfeiriad at y rheoliad sy'n dwyn y Rhif hwnnw yn Rheoliadau 2002; a

(b) at baragraff â Rhif yn gyfeiriad at y paragraff sy'n dwyn y Rhif hwnnw yn y rheoliad y mae'r cyfeiriad yn ymddangos ynddo.

(**1**) 2002 p.32; rhoddwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru o dan Ddeddf Addysg 2002 a throsglwyddwyd i Weinidogion Cymru gan baragraff 30 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p.32).

(**2**) O.S. 2002/1394 (Cy. 137).

Diwygio Rheoliadau 2002

3. Diwygir Rheoliadau 2002 fel a ganlyn.

4.—(1) Yn rheoliad 3(1) mewnosoder y canlynol yn y mannau priodol yn nhrefn yr wyddor—

"ystyr "athro neu athrawes ddigyswllt" ("*unattached teacher*") yw athro neu athrawes a gyflogir gan yr awdurdod ac sy'n cwympo o fewn un o'r categorïau canlynol—

(a) athro neu athrawes nad yw'n gysylltiedig ag ysgol benodol;

(b) athro neu athrawes a gyflogir i ddarparu addysg gynradd neu uwchradd heblaw mewn ysgol;

(c) athro neu athrawes a gyflogir mewn uned cyfeirio disgyblion (gan gynnwys athro neu athrawes sydd â gofal uned);

ond nid yw'n cynnwys athro neu athrawes a gyflogir ar gontract cyfnod byr;

ystyr "awdurdod" ("*authority*") mewn perthynas ag athro neu athrawes ddigyswllt yw'r awdurdod addysg lleol sy'n cyflogi'r athro neu'r athrawes ac os yw ef neu hi yn gyflogedig gan fwy nag un awdurdod, yna pob awdurdod o'r fath;

ystyr "contract cyfnod byr" ("*short term contract*") yw contract cyflogaeth am gyfnod penodol o lai nag un tymor ysgol;

ystyr "y dyddiad perthnasol" ("*relevant date*") yw 1 Medi 2009;

mae "tymor ysgol" ("*school term*") yn cynnwys (a) cyfnod o amser sydd heb fod fwy nac wythnos yn fyrrach na thymor ysgol llawn a (b) dau hanner tymor olynol.".

(2) Yn y diffiniad o "athro neu athrawes ysgol" ("*school teacher*") o linell 6 ymlaen, hepgorer "o dan gontract cyfnod penodol os yw'r cyfnod yn llai na blwyddyn" a mewnosoder "o dan gontract cyfnod byr".

5. Yn rheoliad 4 mewnosoder y canlynol ar ôl (2)—

"(3) Pan fo ysgol wedi'i phenodi yn werthuswr yn unol â rheoliad 36(2) mae'n ddyletswydd ar y corff llywodraethu a phennaeth yr ysgol honno i arfer eu swyddogaethau o dan y Rheoliadau hyn gyda golwg ar sicrhau bod perfformiad yr athro neu'r athrawes ddigyswllt dan sylw wrth gyflawni ei ddyletswyddau neu ei dyletswyddau yn yr ysgol ac mewn ysgolion eraill yn cael ei werthuso'n rheolaidd yn unol â'r Rheoliadau hyn.

(4) Mae'n ddyletswydd ar yr awdurdod i arfer ei swyddogaethau o dan y Rheoliadau hyn gyda golwg ar sicrhau bod perfformiad athrawon digyswllt wrth gyflawni eu dyletswyddau tuag at yr awdurdod yn cael ei werthuso'n rheolaidd yn unol â'r Rheoliadau hyn.".

6. Yn rheoliad 15(1) hepgorer "ac" o linell 3 o (b) a mewnosoder y canlynol ar ddiwedd llinell 3 o (c)—

"; ac

(ch) penderfynu a fu yna adolygiad llwyddiannus o berfformiad cyffredinol.".

7.—(1) Diwygier rheoliad 22 fel a ganlyn.

(2) Yn (2) llinell 2 mewnosoder cyn "(3)", "(2A)" a mewnosoder ar ôl (2)—

"(2A) Yn achos athro neu athrawes ysgol a gyflogir o dan gontract cyflogaeth am gyfnod penodol o lai na blwyddyn, hyd y cylch gwerthuso yw cyfnod y cyfnod penodol."

(3) Mewnosoder y canlynol ar ôl (4)—

"(4A) Yn achos athro neu athrawes mewn ysgol feithrin sydd yn ei swydd ar y dyddiad perthnasol, caiff y pennaeth benderfynu bod hyd y cylch gwerthuso cyntaf yn gyfnod

heblaw blwyddyn ar yr amod nad yw'n dod i ben yn gynharach na 30 Ebrill 2010 nac yn ddiweddarach na 30 Medi 2010.

(4B) Yn achos athro neu athrawes ysgol a gyflogir o dan gontract cyflogaeth am gyfnod penodol o lai na blwyddyn sydd yn ei swydd ar y dyddiad perthnasol, rhaid i'w berfformiad neu ei pherfformiad gael ei reoli drwy gydol y cyfnod sy'n weddill o'r contract megis ar y dyddiad perthnasol ac fe'i hadolygir ar ddiwedd y cyfnod penodol.".

8.—(1) Yn rheoliad 29(1) hepgorer "ac" o linell 3 o (b) ac yn (c) ar ôl "hynny" mewnosoder—

"; ac

(ch) penderfynu a fu yna adolygiad llwyddiannus o berfformiad cyffredinol.".

9. Mewnosoder y canlynol fel Rhan IV ar ôl rheoliad 33—

"RHAN IV

GWERTHUSO ATHRAWON DIGYSWLLT

Cymhwyso Rhan IV

34.—(1) Mae rheoliadau 35 i 45 yn gymwys i werthuso athrawon digyswllt.

(2) Yn y Rhan hon, sef Rhan IV, mae "ysgol" yn cynnwys uned cyfeirio disgyblion ac mae cyfeiriadau at bennaeth yn cynnwys cyfeiriad at athro neu athrawes â gofal uned cyfeirio disgyblion.

Y gofyniad ar yr awdurdod i gynhyrchu polisi rheoli perfformiad

35.—(1) Rhaid i'r awdurdod, a hynny heb fod yn ddiweddarach na 1 Tachwedd 2009, sefydlu polisi ysgrifenedig ("y polisi rheoli perfformiad") sy'n gosod sut mae gwerthuso athrawon digyswllt i gael ei weithredu.

(2) Rhaid i'r awdurdod adolygu'r polisi rheoli perfformiad bob blwyddyn ysgol.

(3) Yn sgil adolygiad o'r fath rhaid i'r awdurdod, os gwêl yn dda, ddiwygio'r polisi rheoli perfformiad.

(4) Cyn sefydlu neu cyn diwygio'r polisi rheoli perfformiad rhaid i'r awdurdod ymgynghori â phob un o'i athrawon digyswllt ynghylch ffurfio'r polisi rheoli perfformiad neu ei ddiwygio.

(5) Rhaid i'r awdurdod weithredu'r polisi rheoli perfformiad.

(6) Rhaid i'r awdurdod beri fod copi o'r polisi rheoli perfformiad ar gael i'w archwilio ar unrhyw adeg resymol gan:

(a) unrhyw athro neu athrawes ddigyswllt;

(b) unrhyw berson sy'n ymwneud ag arolygu gweithrediad y gyfundrefn o werthuso athrawon digyswllt;

(c) unrhyw werthuswr a benodir yn unol â'r Rheoliadau hyn.

Penodi gwerthuswyr ar gyfer athrawon digyswllt

36.—(1) Yn ddarostyngedig i'r paragraffau canlynol yr awdurdod yw'r gwerthuswr ar gyfer pob athro neu athrawes ddigyswllt.

(2) Caiff yr awdurdod ddirprwyo rhai o'r dyletswyddau a osodir ar werthuswr, neu'r cyfan ohonynt, i athro neu athrawes yn yr ysgol lle mae'r athro neu'r athrawes ddigyswllt yn treulio prif ran ei amser gwaith neu ei hamser gwaith, neu i berson arall o'r fath ag y mae'r awdurdod yn ei ystyried sydd yn y sefyllfa orau i reoli ac adolygu perfformiad yr athro neu'r athrawes ddigyswllt.

(3) Caiff yr awdurdod benodi gwerthuswr newydd yn lle gwerthuswr presennol ar unrhyw adeg neu caiff wneud y dyletswyddau hynny ei hun.

Y cylch gwerthuso

37.—(1) Yn ddarostyngedig i'r darpariaethau canlynol yn y rheoliad hwn, rhaid i'r awdurdod benderfynu amseriad y cylch gwerthuso ar gyfer pob athro neu athrawes ddigyswllt a gyflogir ganddo.

(2) Ac eithrio fel y darperir ar ei gyfer ym mharagraffau (3), (4) a (5) blwyddyn yw hyd cylch gwerthuso.

(3) Yn achos cylch gwerthuso cyntaf athro neu athrawes ddigyswllt sydd yn ei swydd ar y dyddiad perthnasol o dan y Rheoliadau hyn, caiff yr awdurdod benderfynu bod hyd y cylch gwerthuso hwnnw'n gyfnod heblaw blwyddyn.

(4) Yn achos cylch gwerthuso cyntaf athro neu athrawes ddigyswllt sydd heb fod yn ei swydd ar y dyddiad perthnasol o dan y Rheoliadau hyn, caiff yr awdurdod benderfynu bod hyd y cylch gwerthuso cyntaf yn gyfnod o lai na blwyddyn.

(5) Yn achos athro neu athrawes ddigyswllt a gyflogir o dan gontract cyflogaeth am gyfnod penodol o lai na blwyddyn, rhaid i berfformiad yr athro hwnnw neu'r athrawes honno gael ei reoli drwy gydol cyfnod y contract a chael ei adolygu ar ddiwedd y cyfnod hwnnw.

(6) Rhaid i'r awdurdod gymryd pob cam rhesymol i sicrhau fod y cylch gwerthuso cyntaf ar gyfer pob athro neu athrawes ddigyswllt sydd yn ei swydd ar y dyddiad perthnasol yn dechrau heb fod yn ddiweddarach na 31 Hydref 2010.

(7) Pan fyddant wedi dechrau, bydd y cylchoedd gwerthuso ar gyfer pob athro neu athrawes ddigyswllt yn barhaus.

(8) Ni fydd penodiad gwerthuswr newydd yn peri bod cylch gwerthuso athro neu athrawes ddigyswllt yn dechrau eto ac eithrio fel y dichon paragraff (9) ddarparu ar ei gyfer.

(9) Pan fydd athro neu athrawes ddigyswllt yn trosglwyddo i swydd newydd o fewn yr awdurdod wedi iddo ef neu hi fynd yn rhannol drwy gylch gwerthuso, rhaid i'r awdurdod benderfynu a fydd y cylch yn dechrau eto ac os felly a ddylid penodi gwerthuswr newydd.

Gweithdrefnau gwerthuso

38.—(1) Yn ddarostyngedig i baragraff (2) ac i reoliadau 39 i 43 rhaid i'r awdurdod benderfynu ar y gweithdrefnau ar gyfer gwerthuso athrawon digyswllt.

(2) Os yw rhai o ddyletswyddau'r awdurdod neu'r cyfan ohonynt mewn perthynas ag athro neu athrawes ddigyswllt wedi cael eu dirprwyo i athro neu athrawes yn yr ysgol yn unol â rheoliad 36(2) yna yn ddarostyngedig i reoliadau 39 i 41 caiff y gweithdrefnau ar gyfer gwerthuso'r athro neu'r athrawes ddigyswllt hwnnw neu honno fod yn rhai a benderfynir gan gorff llywodraethu'r ysgol yn unol â rheoliad 25.

Cynllunio gwerthusiad a phennu amcanion

39.—(1) Cyn y cylch gwerthuso neu ar ddechrau'r cylch gwerthuso, rhaid i'r gwerthuswr a'r athro neu'r athrawes ddigyswllt gyfarfod er mwyn cynllunio'r gwerthusiad a pharatoi ar ei gyfer a cheisio cytuno ar amcanion sy'n gorfod cynnwys amcanion ynghylch—

(a) datblygu a gwella arferion proffesiynol yr athro neu'r athrawes ddigyswllt;

(b) cynnydd y disgyblion.

(2) Os na chytunir ar amcanion o dan baragraff (1), rhaid i'r gwerthuswr nodi'n ysgrifenedig yr amcanion hynny y mae'n credu eu bod yn briodol, a chaiff yr athro neu'r athrawes ddigyswllt ychwanegu sylwadau ysgrifenedig.

(3) Rhaid i'r amcanion y cytunir arnynt o dan baragraff (1), neu os nad oes amcanion wedi'u cytuno, yr amcanion sydd wedi'u nodi'n ysgrifenedig o dan baragraff (2), a sylwadau ysgrifenedig yr athro neu'r athrawes ddigyswllt, gael eu cofnodi mewn datganiad amcanion ysgrifenedig.

(4) Rhaid i gopi o'r datganiad amcanion gael ei anfon i'r awdurdod (pan nad yr awdurdod yw'r gwerthuswr) ac i benaethiaid ysgolion lle mae'r athro neu'r athrawes ddigyswllt yn treulio rhan o'i amser gwaith neu ei hamser gwaith yn rheolaidd wrth gyflawni ei ddyletswyddau neu ei dyletswyddau.

Adolygu amcanion

40.—(1) Caiff amcanion athro neu athrawes ddigyswllt gael eu hadolygu ar unrhyw adeg yn ystod y cylch gwerthuso os yw'r athro neu'r athrawes ddigyswllt a'r gwerthuswr yn cytuno.

(2) Os yw amcanion athro neu athrawes ddigyswllt yn cael eu hadolygu o dan baragraff (1)—

(a) rhaid diwygio'r datganiad amcanion i ddangos yr adolygiadau y cytunwyd arnynt;

(b) darllener cyfeiriadau yn y Rheoliadau hyn at amcanion yr athro neu'r athrawes ddigyswllt fel cyfeiriadau at yr amcanion fel y'u hadolygwyd; ac

(c) darllener cyfeiriadau yn y Rheoliadau hyn at ddatganiad amcanion yr athro neu'r athrawes ddigyswllt fel cyfeiriadau at y datganiad amcanion fel y'i diwygiwyd.

Monitro cynnydd

41.—(1) Rhaid i'r gwerthuswr a'r athro neu'r athrawes ddigyswllt mewn cyfarfod a gynhelir o dan reoliad 39 geisio cytuno ar y gweithdrefnau ar gyfer monitro perfformiad yr athro neu'r athrawes ddigyswllt yn erbyn yr amcanion y cytunir arnynt o dan reoliad 39(1) neu os nad oes amcanion wedi'u cytuno, yr amcanion sydd wedi'u nodi'n ysgrifenedig o dan reoliad 39(2).

(2) Os na chytunir ar weithdrefnau o dan baragraff (1), rhaid i'r gwerthuswr nodi'n ysgrifenedig y gweithdrefnau hynny ar gyfer monitro perfformiad yr athro neu'r athrawes ddigyswllt y mae'n credu eu bod yn briodol.

(3) Rhaid i'r gweithdrefnau sydd naill ai wedi'u cytuno dan baragraff (1) neu wedi'u nodi'n ysgrifenedig o dan baragraff (2) gynnwys:

(a) gofyniad bod y gwerthuswr wrth werthuso'r athro neu'r athrawes ddigyswllt yn arsylwi unwaith o leiaf yn ystod y cylch gwerthuso ar yr athro neu'r athrawes ddigyswllt wrth i'r athro neu'r athrawes ddigyswllt addysgu.

(b) gofyniad bod y gwerthuswr yn ceisio gwybodaeth oddi wrth y rheini sydd â gwybodaeth broffesiynol berthnasol ynghylch yr athro neu'r athrawes ddigyswllt mewn mannau eraill lle mae'r athro neu'r athrawes ddigyswllt yn treulio rhan o'i amser gwaith neu ei hamser gwaith yn rheolaidd wrth gyflawni ei ddyletswyddau neu ei dyletswyddau.

(4) Yn ddarostyngedig i baragraffau (3) a (5) ni chaiff gwerthuswr gael gwybodaeth, p'un ai yn ysgrifenedig neu ar lafar, sy'n berthnasol i berfformiad yr athro neu'r athrawes